ლელო

საქართველოს ჯენტლმენების საოქმაცია და ბუნებისმეტყველების საინფორმაციო გაზეთი

17 საქმიანი, ხუთშაბათი, 1992 წ.
№ 55 (10 712) ● ფასი 2 მან.

დაარსდა 1924 წლის 13 აპრილიდან

მარტოდ კი ყველას აჯობა...

ბელაიის ქალაქ ლუვენში გამართა ნორჩ ჭოგბერთელთა (12 წლამდე ასაკის) საერთაშორისო გუნდური ტურნირი, რომელშიც მონაწილეობდნენ: ინგლისის, დანიის, ესპანეთის, სადარაზეთის, საქართველოს და სხვა ქვეყნების წარმომადგენლები — სულ ცხრა გუნდი. პაპარაზობა ჩატარდა წრიული სისტემით: თითო კოლექტივი 8 შეჯეთას ატარებდა.

ინდივიდუალურ ჩათვლაში ახალგაზრდა მეფეგი ანევრა თბილისის 53-ე საშუალო სკოლის VI კლასის მოსწავლემ, 11 წლის ირაკლი ლაბაძემ, რომელმაც ყველა პირველი ნორჩი ჭოგბერთელი დამარცხა. ამ წარმატებისთვის მას გადაეცა შეჯიბრების საუკეთესო მოთამაშის პრიზი. გუნდურ პაპარაზობაში ჩვენი ჯაჭვი პრიზიორთა შორის ვერ მოხვდა.

პირველი მატჩები

როგორც ცნობილია, საქართველოს კალათბურთელები ევროპის საკლუბო ტურნირების მატჩებს ცალუკე კალენდარით ატარებენ. პირველ ტურის შედეგებში სხვა გუნდებისთვის უკვე ნაცნობი. გთავაზობთ ჩემპიონთა ტურნირის შედეგებს:

ცსკა (რუსეთი) — „ღენ პეტერი“ (პოლანდია) 95:94, „ხაპოელ შეზი“ (ისრაელი) — „ბეფფეილი“ (ესპანეთი) 79:86, „ფილანისი“ (ლიტვა) — „სპარტაკი-ლიპაია“ (ლატვია) 80:74, „კილეი“ (ესტონეთი) — „ონვიტონი“ (ინგლისი) 80:75, „ბიორი“ (ლუვენი, ბელგია) — ოჰ (ისლანდია) 130:100, „ასანაი“ (შვეიცარია) — „მეის პილსი“ (შვეცია) 86:93, „უნივერსიტატია“ (ლიეტი, რუმინეთი) — უსა (პოლა, ჩეხეთ-სლოვაკეთი) 59:85.

დღეიდან ევროპის სარბიელზე წარმატებული გამოცდა — თბილისის „მერანის“ კალათბურთელებმა კორანის თასის გათამაშების ორივე სატურნირო შეხვედრა დაიწყეს სრამით. ესენი იყო, მოზეზი დროებითია და „მერანის“ კალათბურთელებს მოგალობთ აქეთ გარკვეული სტიმული, ოღონდ საჭიროა სათანადოდ მომზადება — ევროპელ დონე მაინც ესენი და იგი პროფესიონალობს მოითხოვს.

უფრო დაწერილებით ამ ორივე მატჩის შესახებ ჩვენი გაზეთის უახლეს ნომრებში ვისაუბრებთ.

შეიძლება ფეხბურთელობა?

თბილისის „დინამოს“ წყალბურთელთა მწვრთნელმა კოტე ცხოვრებამ ბოლო ხანებში ორგანიზაციული ცდილებები მოახდინა. კლუბის პრეზიდენტის მოვალეობის შესრულება თვეული გასულთაგან, რომელიც ამავე დროს სპორტული კლუბის (ყოფილი „დინამოს“ რესპუბლიკური საბჭო) თავმჯდომარის მოადგილეა. ორგანიზაციული საქმეებების გარდა, კლუბი როგორც ირკვევა, ფინანსური პრობლემების წინაშეც დგას. ახლახან „დინამოს“ საბუღრებო კლუბმა წერილით მიმართა საქართველოს სპორტისა და ტურიზმის სამინისტროს ფინანსური დახმარების თხოვნით. წერილი განხილულ ამ სამინისტროს კოლეგიამ და შეთხოვება გამოთქვა კლუბის მატერიალური გაჭირვების გამო, გადაწყვეტ კოლეგიამ ამ კლუბში შექმნილ პრობლემებზე უახლოეს პერიოდში მოისმინოს ზრაცილი ინფორმაცია.

მართლაც დადგა ზერო ერთხელ და სამუდამოდ ვიცეს პასუხი ბევრ კითხვას. კომპეტენტურად მოვკადეთ ყველა პრობლემას.

ვინ ჩიქვანაია ჯაბიდა, ლერი ჯოგოლაძე ვოვიდა

თბილისის „დინამოს“ წყალბურთელთა მწვრთნელმა კოტე ცხოვრებამ ბოლო ხანებში ორგანიზაციული ცდილებები მოახდინა. კლუბის პრეზიდენტის მოვალეობის შესრულება თვეული გასულთაგან, რომელიც ამავე დროს სპორტული კლუბის (ყოფილი „დინამოს“ რესპუბლიკური საბჭო) თავმჯდომარის მოადგილეა. ორგანიზაციული საქმეებების გარდა, კლუბი როგორც ირკვევა, ფინანსური პრობლემების წინაშეც დგას. ახლახან „დინამოს“ საბუღრებო კლუბმა წერილით მიმართა საქართველოს სპორტისა და ტურიზმის სამინისტროს ფინანსური დახმარების თხოვნით. წერილი განხილულ ამ სამინისტროს კოლეგიამ და შეთხოვება გამოთქვა კლუბის მატერიალური გაჭირვების გამო. გადაწყვეტ კოლეგიამ ამ კლუბში შექმნილ პრობლემებზე უახლოეს პერიოდში მოისმინოს ზრაცილი ინფორმაცია.

მართლაც დადგა ზერო ერთხელ და სამუდამოდ ვიცეს პასუხი ბევრ კითხვას. კომპეტენტურად მოვკადეთ ყველა პრობლემას.

სპეციალისტებს, სპორტის გულშემატკივრებს, „ლელოს“ მკითხველებს!

მიმდინარეობს მოსაზრებების საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს სპორტული ჩამოსახსნელად. ბუმერანგ. ეს იქნება ერთი რეალური ნაბიჯი ძალოვნული სპორტის შემდგომი განვითარების, მისი მატერიალური ბაზის განმტკიცების გზაზე.

მიმპაკთაშუა ვვალის, მონაწილეობა მიიღონ სტრუქტურის შექმნაში (შემოგთავაზებთ თქვენი პარიანტი), აპ რწმუნებთ, ოპრეზული სულის შემთვლით სპორტსმენის შექრილებით, დრმუნის, სპეცი ოდ, ატრიბუტიკის შეძენაში. საწელოდაც უფრთხილეს, იცოს ეროსიტვიანი.

თქვენი წინადადებები და ატრიბუტიკის ესაიზები გამოგზავნეთ „ლელოს“ რედაქციაში (თბილისი, 96, კოსტანას 14).

საინიციატივო ჯგუფი

თავდაცვის ფონდი

ჩეჩნეთის ეროვნული სამინისტროს ოლიმპიური რეზერვის ბიუმეთა და მოზარდთა სპორტული სკოლის თანამშრომლებმა ხელფასიდან 25 ათასი მანეთი გადარიცხეს რეპუბლიკის თავდაცვის ფონდში.

ვაჟებზე უკეთ...

ეს ორი ტურნირი, რომლებშიც საქართველოდან გამოცდილნენ ნინო გურეული, ზურაბ ტურტია და გენადი ზაინიკი, საბერძნეთის პატრაი ქალაქებში: ჟიმორისა და ტატურიზმის ერთობლივმა მიცოლებით ვიმორთა, ტრანსე დაიწყო 15 აგვისტოს და დამთავრდა 3 სექტემბერს. ჟიმორების შეჯიბრებას საერთაშორისო ტურნირის სტატუსი ჰქონდა, ტატურიზმს ტატრნირს კი საბერძნეთის ლია ჩემპიონატისა. ორივეს შეჯიბრებში ჭაშმა კვალიფიკაციებთან, როგორც „გრან შრი“ — „მაკედონია-92“.

ნინო გურეულმა, როგორც პირველ, ასე მეორე შეჯიბრებაში, ცხრა შესაძლებლიდან 5,5 ქულა მოაგროვა. ჭაშში 11, რაც, რა თქმა უნდა, მაღალი შეფეხია, თუ გავითვალისწინებთ ტურნირის მონაწილე მეჯიბრაციათა კვალიფიკაციას (22 საკმაოდ ცნობილი და ავტორიტეტული დიდოსტატი). ისიც უნდა ვთქვათ, რომ ქნინმ ცალ-ცალე ორივე ასპარეზობაში ვაჟთა სარჩიმონაწილე ოსტატის ნორაბატი შეასრულა. ჩვენი მოჭიდაკის მაჩვენებელი (11 ქულა) მეორე შედეგი აღმოჩნდა ქალებში. პირველი (0,5 ქულით უკეთესი) ჰქონდა ბელგიელ მარგარიტ ვოისკის.

ზურაბ სტურუამ პირველ ტურნირში 6 ქულა მოაგროვა, მეორეში — 6,5, ჯამში — 12,5. მას ნაკლებია ქულით ჯერეს გენადი ზაინიკმა 6,5 და 6,5), ჯამის პრი“ კი ესტონელმა დიდოსტატმა იან ულუსტმა მოიკო — 14,5 ქულ.

ალბიტურიენტებს კიდევ ერთი არჩევანი

თბილისში კიდევ ერთი უნივერსიტეტი გაიხსნა

... ღღეს ვეღარავის გააკვირვებ — ძალზე მომრავლდა ნაირნაირი უნივერსიტეტები, ინსტიტუტები, კოლეჯები და სასწავლებლები. ზოგი ერთი მათგანის ღებლორებაც, მეორეებმა ფაკულტეტებში, სპეციალობებში, სავსებით...

ამ მხრივ „თბილისის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტი“ მეღნიერ გამონაკლისად შეიძლება ჩაითვალოს — საფიქრალია, ეშრაუენ ნაკლებად გავრცელებულ სპეციალობათა ბევრი ფერხთა ფილოლოგია (ქართული, ჩინური, ებრაული, ავრული დასავლეთევროპული ენები), სახეთი ხელოვნება (ფერწერა, გრაფიკა, ქანდაკება) და ხელოვნებათმცოდნეობა, აქ მოიშადებიან მაღალი კვალიფიკაციის სპეციალისტები ისეთ სპეციფიკურ „ვიწრო პროფილებში“, როგორებიცაა ასტრონომია, თეოლოგია და აღმოსავლური ორთოპრობლემის ხელოვნება. სწორედ ამ სიახლეები შესახებ გვესაუბრება ჩვენი გაზეთის მუდმივი ავტორი, „თბილისის დამოუკიდებელი უნივერსიტეტის“ აღმასაკეთები ორთოპრობლემის ფაკულტეტის კათედრის, ტექნიკურ მეცნიერებათა კანდიდატი, ზაირ ჭაბრის ზფლობელი ეური ყეხნაშვილი.

● ეური, რამდენადაც ჩვენთვის ცნობილია, ახეთ სპეციალობებს ჩვენში არც ერთი ინსტიტუტი არ ამზადებს.

— მართალი ბრძანდებით. მაგრამ არა მარტო ჩვენში — ყოფილი სსრკ-ის ტერიტორიაზეც. არის სკოლიები, სკოლები, რომლებიც სპორად მაღალკვალიფიციური ოსტატები ხელმძღვანელობენ, მაგრამ! უმაღლესი სასწავლებელი მრავალწლიანი პროგრამით, ვიმეორებ, არსად არ სებობს.

● ხომ უველასთვის ცხადია, რომ თავისუფლება, სულიერი და ფიზიკური პრიმიტიულობისაგან, ანუ ორივე ცილეული პრიმიტიზმის, ანუ მთლიანად ერისა, ერთანმეობისაგან განუყოფელი ცნებებია...

დიახ. ეს უველა დროის უნივერსალური შეხსენებებია. ამ ეზრიდიდებს და ორთოპრობლემებს გარკვეული სიფრთხილით მივუდგებით. მაგრამ იმედია, განსაკუთრებით ტატურიტარულ რიეის, მოგზნებები, მთრნილი, თეთრები, ოფიციალ სამართალი მოქალაქე სხვრებიდან და ამიტომ თქვენთვის ხომ გამომდგარიმნი ვაგვიხინებენ, რომ ჩვენ სათმარ-სამრთლული ალაჰიები გვქონდა. გთხოვეთ მოგ-

იხ. გვ 2 გვ

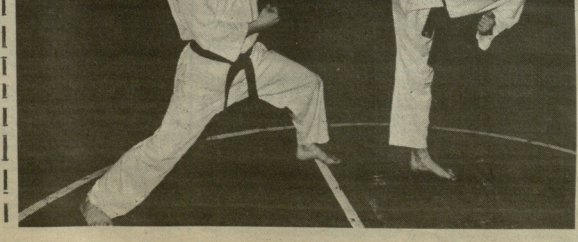

რა ხდება ქვეყანაში

● იბერიის „ცენტ-პრი“ — „ფორწრეულა-1“-ის მეკობეტე ეტაპი ბრაზილიელმა ავტომობილისტმა აირტონ სენამ მოიგო. ორმა, რომლის საკმაოდ დიდხანს ლიდერობდა ინგლისელი მებედი მენსელიც მხოლოდ მეფინიშო წრედა ვკვე განადგურდო აქვს. მოგრამ ერთ-ერთ წრეზე ინგლისელს დაუზიანდა მაჩვანა და ბრძოლა გამოეთქვა. 39 წლის მენსელმა განაცხადა, რომ 1992 წლის სეზონის დამთავრების შემდეგ უარს იტყვის ამ ჭიდაობისაგან.

● ფიშერ-სპასკის მატჩზე აყრდებულობენ გაზეთების „ტრიბუნის“ და „სპორტკლუბის“ კორესპონდენტებმა თვითონ. ისინი ცხოვრობენ სახელით ოფიციალურად მიიპატიჟეს ამერიკელი დიდოსტატი და მასი 19 წლის საკოლე ზიტა რაიზნით მოსკოვში. ფიშერთან სპორტის ღირს წარიყვანა საკმაო ჯგუფი ჟურნალისტთან მისი მატჩის მოწყობის შესახებ. მაგრამ ამერიკელმა დიდოსტატმა მაშინვე წამოაყენა პირობა: გამომეცილოს „ფიშერტურა ი სპორტა“ უნდა გადაეხადოს 100 ათასი დოლარი იმ წყნის დამუშავებისათვის, რომლის თარგმანის უფლება ორ ჯერ მეტია.

● აშშ-ის ლია ჩემპიონატი ჩოგბურთში ქალთა შორის თეიმოცვილების მონაწილე სელშმა მოიგო, ვიდრემი ეს ტრნირი გაბდა შეეძლო სტეფი გრაფი. სანტტურნირო ალინიშნის, რომ ბანეკიფინალში შეეფი ჩოგბურთელისა და ამერიკელი მაიკლ ჩანგის ორსაბრძოლა 5 სეთისა და 26 ჭეშის გაგრძელდა, რაც ამ ტურნირების ისტორიაში სარეკორდო ხანგრძლივობა. ჯამის ჭეშით გათამაშებულ: ქალთა ჭეშებში — ჯერ ფერნანდესმა (აშშ) და ნაცვლად შეეფისა, შემდეგ მაგდალენა (ნორვეგია — აშშ), ქალთა წყვილებში — ჯერ ფერნანდესმა (აშშ) და ნაცვლად შეეფისა, შემდეგ მაგდალენა, შემდეგ წყვილებში კი — ხოკოლ პრიდენმა და მარკ ვუდფორდმა (ორივე — აშშ).

რა ხდება ქვეყანაში

თბილისში კიდევ ერთი უნივერსიტეტი გაიხსნა

(დასასრული)

ლი ერთი სიურპრიზის გამჟღავნებაში ქარაგეულები ჯონდე კი არ მოქცედით. ერის ერთი უდიდესი ნაწილი შინაგანად მოეშვა და სოციალურად ინდიფერენტული გახდა (რაშაც ალბათ თავისი „უდიდესი ერის" დაკნინებას მეორეც კი, უფრო მკირე ზომებში, თავისი სამრანული შემთხვევა კრიმინალური და პოლიტიკურ-ტერორისტული საქმიანობისაც მიმართა.

● თქვენს ადრინდელ პუბლიკაციებში მოითხრობდით, რომ ადგილ-სამყაროში ორთაბრძოლები პრაქტიკული ფაზებიდან ინტელექტუალურ სისტემაში. იგი ერთბაშად გამოცდება ყველა ასაკის, ნებისმიერი სპეციალობის, ორივე სქესის ადამიანთაგის. ლიმაცვლა ახალი ინტელექტუალური ელიტის ჩამოყალიბება ისაა, რომ ეს ელიტა ნებისმიერ დროს ნებისმიერ ადგილას, ნებისმიერი სპეციალობის ადამიანისაგან შედგება.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

საქართველოს ეროვნული ნაკრები ფეხბურთში

ზაალიშვილი

რაგორიც ცხოვრებაა...

საქართველოს მეოთხე ეროვნული ნაკრებისტები ფეხბურთში „ალმათის ზეციდან" უკვე ნათამაშები ექვსი ტური. როგორც მოსალოდნელი იყო, ლიდერი კვლავ საქართველოს სამეზის ნაკრებია და ერთეული ფლობენ თბილისის „დინამოს" გუნდი, რომელიც თამაშის კლასით გაცილებით ღია მატჩებს მეტჩვენებს. მიმდინარე გათამაშებაში დინამოელებმა ჯერჯერობით 15 — ზოგიერთებმა კი 16 ქულა აიღეს. ტურში თბილისში მათ მიმნდინარეობა ახალგაზრდული ნაკრების ტოლფასი 1:0 დააშორეს „ილიონი" (ტიანი რეზო არავლიანი გაიტანა).

სულ ცოტა ერთი ქულით ნაკლებია ნაკრების მეორე პრეტენდენტი „ლოკომოტივი" (ქუთაისი). ამ გუნდის ფეხბურთელებმა ჯერ ისევ ვერ შეძლეს ბოლომდე დაეჭირათ ტემპი, რომელიც ტურნირის დასაწყისში დაამყარეს. ამ ნაკლოვანებას ქუთაისელები ხშირად ცდილობენ ანაზღაურონ ინდივიდუალური ოსტატობით, მაგრამ ეს ხერხი ყოველთვის არ ამართლებს. ამის ნათელი დადასტურებაა ქუთაისელების ორი ბოლო მატჩი. ჯერ ისინი ფრით დაშორდნენ ბათუმის „დინამოს" (1:1), შემდეგ კი ანალოგიური ანგარიშით ჩამოიშორეს ფეხბურთის ერთ-ერთი ძლიერი გუნდი „ლოკომოტივი" (თბილისი).

ამ ტურში ნაკრების ლიდერობა ხელიდან გაუშვა „ტორპედომ" (ქუთაისი), რომელიც ბათუმში ჩამოსულ „ლოკომოტივ" (თბილისი) ვერ დაამარცხა (1:1). ამ ფრით ქუთაისელებმა ლიდერობა „დინამოს" (თბილისი) დაუთმეს, რომელიც ამ ტურში ბათუმში „ალაზანს" (ახმეტა) ეწვია და 3:0 მოუგო. ამ ტურში ბათუმელებმა ასევე ვერ მოიგეს ქუთაისში „ტორპედოსთან" (1:1). ამ ფრით ბათუმელებმა ხელიდან გაუშვეს ლიდერობის შანსი, რომელიც ამ ტურში „ლოკომოტივ" (ქუთაისი) ხელში ჩაიგდო. ამ გამარჯვებით ქუთაისელებმა ლიდერობა ბათუმელებს ჩამოართვეს, მაგრამ ამ ტურში ბათუმელებმა ერთი მატჩი ნაკლები ჩაატარეს.

ამ ტურში ბათუმელებმა ერთი მატჩი ნაკლები ჩაატარეს.

„დროის მანქანაა“: ისევ ფიშერი. ისევ სპასკი

„ნაღმი“ სხვას ვეღარ იძრვის

რაც უნდა ილაპარაკოს ზოგიერთმა კომპეტატორმა ფიშერ-სპასკის მატჩის ცილეული პარტიების ხარისხზე, არაფერ დავთმობ, რომ ორი ტიტულის მოგებასა ჯილდოს ლირსიანი.

ორთაბრძოლას, გასაკვირია, უამრავი კრიტიკული ნქერება. მათ რიგებში ყოველდღიურადაც მატულობს. მატჩს ორგანიზატორმა ეჭვიანი ვასილევიჩმა, რომელიც, როგორც ჩანს, დიდი გავლენის მქონეა, დიშერსა და სპასკის ათ პარტიას დაადებინა, ყოველი პარტის შემდეგ, ეტიკეტირო დარბაზში, მინი პრეს-კონფერენცია მოაწყონ, მოუთათბირ მატჩის როლი ხელმწიფეთ და რომელი ის ეს, პირდაპირ ეთერით, ფრიად სასიამოვნო სიახლეა. ამას გარდა, ფიშერი და სპასკი ვალდებულნი არიან ქართული გამართონ დიდი პრეს-კონფერენციაც. ეს რომ, არც ერთხელაც არ მოხდა ჩუღეშმაღატორებს ინფორმაცია არ აკლიათ.

„საეკლესიო მატჩზე“ დასაწერებად ბევრი გამოჩენილი პიროვნება ჩამოდის. ბიუხედავად ასტრონომიული ფასებისა, სატელევიზიო დარბაზში მაყურებელთ ვიკ ორეტს და სპასკი ორი ბუტყის ან სპორტი ვიდეო პირიქით, ბუტყის ან პირიქით — მხიარულია და გულიდა. როდესაც ფიშერი დიდხანს ფიქრობდა ჩამოსული ცნობილი ენციკლოპედიური ლექსიკონი, 81 წლის ანდრე ლილეტაკლი, მას ასეთი ეუსპური მისცა: მეიძი მიმართა: „ე-ეგ!“ რა არის ეს „ეგე“? ეს ჯანლაგი ლილეტაკლის ენციკლოპედიური ლექსიკონის შეზრიანობით დაკვეშირებული შეორე სვლა ჯანმლაკობასთან 1934 წელს ამსტერდამის სააბაზრეო ტურნირში, შენსაგრებაც ამას ქვია! შეორე მხრივ, ამბობე უკეთესი ბასლება ლილეტაკლის, ტბილია, არასოდეს მოუსმენია.

პარტიები ეკ მეტისმეტი სიმაღლით ხასიათდება და ათი არაერთიანის დაეუბრუნდებით. პირველის შეხვედრიდან, რომელშიც ფიშერმა ოქვითი ხელოვნება გამოამჟღავნა, მის მოპირისპირე გარკვეული ეფექტია გამოიეული. ალიან ქლერად თამაშობდა ამერიკელი მეოთე ბატრიარქი, სიფაც მან შეეძინი ინტერნეტის დაცვას მიჰარა, ერთხელ საკმაოდ უარესი პოზიციაც ჰქონდა, მაგრამ ყველა პრობლემა გადაჭრა და თამაში მისაყვე ენდშპილში გაიტანა, სადაც ას კი, 50-ც ყოფნა. ფიშერს, რომელსაც, ზედმეტად ცნობილი ჰქონდა, არნაკეთი, მძიმე შეცდომა მოუეია, პარტია „ბავშვიამ“ და ერთბაშად დაკარგა წონასწორობა.

ფესამე-მეექვსე პარტიები თითქოს ფიშერის ბედი ეი ყოფილა პირიველებიც ბედით ნათამაშები. ეი უფიქრია ანნეეით ლებრისის კვალი. როდის იყო, რომ თეორეთიი ფიშერი უარეს პოზიციას იღებდა ესსანურ პარტიაში (მესამე და მეექვსეც ასეთნაირი იყო, რომ ფიშერი მეორეჯერ ამარიაღეულა). ამ ორ პარტიაში ფიშერის ოპონენტი ორჯერ ეიყო ეიმარჯვებული, ორჯერ ეიყო ფრე.